

Nr 77

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändring i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.

Genom en den 6 november 1970 dagtecknad proposition, nr 199, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över justitieärenden och lagrådets protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag

om ändring i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.

Härigenom förordnas, att 2 § lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

2 §.¹

Angående beslag — — — — — hos polismyndigheten.

5. I fråga om rusdrycker, som i strid mot gällande bestämmelser medföres vid offentlig tillställning, äger ordningsvakt som med stöd av myndighets förordnande utövar polisverksamhet vid tillställningen samma rätt att taga egendomen i beslag som enligt rättegångsbalken tillkommer polisman.

Ordningsvakt som verkställt beslag skall skyndsamt till polismyndigheten göra anmälan härom och överlämna den beslagtagna egendomen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1971.

¹ Senaste lydelse 1968: 197.

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås att ordningsvakt, som vid offentlig tillställning utövar polisverksamhet med stöd av förordnande enligt polisinstruktionen, skall ha rätt att i vissa fall beslagta rusdrycker som olagligen medförs vid tillställningen.

Inledning

I framställning till Kungl. Maj:t den 17 juni 1969 föreslog rikspolisstyrelsen (RPS) viss ändring av lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m., i det följande kallad förverkandelagen. Ändringen syftade till att ge ordningsvakt vid offentlig tillställning behörighet att verkställa beslag av rusdrycker som i strid mot gällande bestämmelser har medförts vid tillställningen.

Med anledning av framställningen upprättades i juli 1970 inom justitiedepartementet en promemoria (Stencil Ju 1970:16). Promemorian utmynnade i förslag till lagstiftning med det innehåll som avsågs med framställningen.

Efter remiss har yttranden över departementspromemorian avgetts av riksåklagaren, RPS, länsstyrelsen i Jönköpings län, Sveriges advokatsamfund, Föreningen Sveriges länspolischefer, Folkets Husföreningars riksorganisation och Folkparkernas centralorganisation. Riksåklagaren har bifogat yttranden av överåklagarna i Stockholms och Malmö åklagardistrikt, av cheferna för länsåklagarmyndigheterna i Hallands, Kopparbergs och Norrbottens län samt av chefsåklagaren i Varbergs åklagardistrikt.

Beträffande gällande bestämmelser, rikspolisstyrelsens framställning, departementspromemorian och remissyttrandena över promemorian får utskottet hänvisa till propositionen (s. 4—7).

Departementschefen

Vid lagrådsremissen anförde *föredragande departementschefen, statsrådet Geijer*, bl. a. följande.

Enligt 16 § andra stycket allmänna ordningsstadgan är det med vissa undantag förbjudet att medföra rusdrycker vid offentlig tillställning som äger rum inomhus eller utomhus inom inhägnat område. Bryter någon mot detta förbud, skall enligt 1 § tredje stycket förverkandelagen de medförda dryckerna förklaras förverkade, om inte särskilda skäl föranleder annat.

Beslag av drycker som olovligen medförs vid offentliga tillställningar företas f. n. regelmässigt av polismän. De ordningsvakter, som i allt större

omfattning anförtros ordningshållningen vid sådana tillställningar, har inte behörighet att verkställa sådana beslag.

RPS har pekat på de olägenheter som följer av nu gällande ordning. Då någon ertappas med att olovligen medföra rusdrycker kan tillkallandet av polis te sig som en åtgärd som inte står i rimlig proportion till det synnerligen enkla ingripande som avses. Vidare kan under den tid det tar för polisen att komma till platsen beslaget omöjliggöras genom att rusdryckerna förtärs eller undanskaffas på annat sätt. Praktiska skäl talar alltså för att inte bara polismän utan också ordningsvakter skall ha rätt att företa beslag i de nu avsedda fallen.

En förutsättning för att ordningsvakterna skall kunna betros med rätten att företa beslag måste vara att de är väl förtrogna med rättsreglerna om processuella tvångsmedel. Flera remissinstanser har också framfört krav på ökad utbildning för ordningsvakter i detta hänseende. Dessa utbildningskrav torde bli tillgodosedda genom det initiativ till sådan utbildning som RPS har tagit enligt vad styrelsen uppgett i sin framställning.

Med hänsyn härtill och till att beslagen i samtliga fall avses komma under polismyndighets eller åklagares prövning utan tidsutdräkt anser jag att den föreslagna ändringen inte medför någon risk för rättssäkerheten. Jag förordar därför att ordningsvakt ges rätt att företa beslag av rusdrycker i den omfattning som har föreslagits i departementspromemorian.

I promemorian föreslås att ordningsvakt som verkställt beslag skall åläggas att skyndsamt göra anmälan härom och överlämna den beslagtagna egendomen till polismyndigheten. Jag godtar förslaget även i denna del med en formell justering av den föreslagna lagtexten.

Ett par remissinstanser har tagit upp frågan om kostnaderna för omhändertagandet och överlämnandet av beslagtagna rusdrycker. I anledning härav vill jag framhålla att i dessa fall liksom i fråga om bevakning och transport av person som har omhändertagits av ordningsvakt den allmänna principen bör gälla att direkta kostnader för rent polisiär verksamhet i första hand skall belasta statsverket och inte enskild. Polisen bör därför själv se till att beslagtagna egendom kommer polismyndigheten tillhanda. Först om detta inte är praktiskt genomförbart blir det ordningsvaktens sak att ombesörja transporten. Hur detta skall gå till får i det enskilda fallet avgöras av polismyndigheten. Den föreslagna lagtextens krav på att överlämnandet skall ske "skyndsamt" får tolkas med hänsyn till ordningsvaktens tjänstgöringsförhållanden och övriga lokalt betingade förhållanden, däribland möjligheterna till en betryggande förvaring av den beslagtagna egendomen.

Av det sagda framgår att merkostnader för enskilda kan antas uppstå bara i ett fåtal fall och då med obetydliga belopp. Särskilda regler om ersättning för sådana kostnader behövs därför inte.

Berörda myndigheter bör ha någon tid på sig för att förbereda övergången till det nya systemet. Jag föreslår därför att den nu förordade ändringen i förverkandelagen får träda i kraft den 1 juli 1971.

Lagrådet

Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

Utskottet

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och får därför hemställa,

att riksdagen bifaller propositionen nr 199.

Stockholm den 26 november 1970

På första lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson (fp), Erik Svedberg (s), fröken Mattson (s), herr Svanström (cp), fru Lindström (s) och herr Helge Karlsson (s);

från a n d r a kammaren: herrar Dockered (cp), Jönsson i Malmö (s), Hansson i Piteå (s), Sjöholm (fp), Oskarson (m), fru Bergander (s), herrar Polstam (cp) och Jadestig (s).